

3. În cadrul ședinței judiciare a instanței de apel din 01.04.2024, de către procurorul participant Bodareu Octavian, a fost înaintat demersul privind aplicarea măsurii preventive, arestarea preventivă în privința inculpatei Jivorean Doina pe un termen de 30 zile, cu dispunerea anunțării în căutare a acesteia.

În argumentarea demersului procurorul a indicat că inculpata nu s-a prezentat în ședința de judecată la 03 martie 2023, 18 decembrie 2023 și 22 ianuarie 2024, iar în ședința la 01.04.2024 inculpata nu s-a prezentat fără careva motive (f.d. 149, vol.V).

4. Prin încheierea din 01 aprilie 2024 Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a dispus admiterea demersului procurorului în Procuratura de Circumscripție Bălți, Bodareu Octavian și a aplicat față de inculpata Jivorean Doina, măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe un termen de 30 (treizeci) zile, cu emiterea mandatului de arestare și anunțarea în căutare a acesteia. Calcularea termenului s-a dispus a fi începută cu data reținerii. Executarea încheierii s-a pus în sarcina Inspectoratului de Poliție Rîșcani, iar la reținerea inculpatei Jivorean Doina urmează a fi adusă în fața instanței de judecată.

5. În baza prevederilor art. 175 și 176 Cod de procedură penală, instanța de apel a statuat că:

Ședința în cauza penală în privința Doinei Jivorean a fost fixată pentru data de 12.02.2024, cu citarea participanților la proces.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.135, vol. V) a constatat că ședința a fost amânată pentru data de 13.03.2024, în legătură cu imposibilitatea examinării cauzei pe motivul neprezentării inculpatei Jivorean Doina, totodată dispunându-se și aducerea forțată a acesteia (f.d.138).

Din procesul-verbal al ședinței de judecată din 13.03.2024, se constată că din motivul neprezentării inculpatei Jivorean Doina s-a considerat imposibilă examinarea cauzei amânând ședința pentru data de 01.04.2024, cu dispunerea repetată aducerii forțate a acesteia (f.d.145).

Conform materialelor acumulate în vederea executării încheierii protocolare de aducere forțată a inculpatei Jivorean Doina a reținut că, aceasta fiind verificată la domiciliu și apelată telefonic de către inspectorul de sector, a comunicat că cunoaște despre ședința de judecată, însă a refuzat să indice locul aflării sale, astfel, nefiind posibilă prezentarea acesteia în ședința instanței de apel (f.d.146-147).

Din circumstanțele descrise supra, instanța de apel a constatat o tendință de eschivare și tergiversare a examinării cauzei penale date din partea inculpatei Jivorean Doina, care chiar și în cadrul executării de către colaboratorii de poliție a încheierilor de aducere forțată dispusă de Curtea de Apel, a manifestat un comportament de ignorare a obligațiunii respectării legii, astfel manifestând lipsă de respect față de instanța de judecată, în consecință Colegiul penal a considerat necesară aplicarea măsurii preventive-arestare preventivă cu anunțarea inculpatei Jivorean Doina, măsură care va asigura examinarea cauzei în termeni rezonabili și va exclude împiedicarea bunei desfășurări a justiției, or, fiind întreprinse mai multe măsuri în vederea aducerii inculpatei în fața instanței, acestea nu au avut efectul necesar.

6. Împotriva încheierii emise la 01 aprilie 2024 a declarat **recurs** avocatul Ion Prisacari în numele inculpatei, solicitând anularea încheierii și mandatului de arestare preventivă din 01.04.2024, ca fiind vădit neîntemeiate.

În argumentarea recursului formulat, a invocat că decizia Curții de Apel nu este motivată și înmănată participantului la proces, însă consideră neîntemeiat atât demersul înaintat de către procuror cât și decizia pronunțată către instanța de apel, deoarece încheierea de aducere

silită a Doinei Jivorean în instanța de apel de către organele abilitate nu a fost executată, fiind prezentat un raport al colaboratorilor de poliție precum că a adus la cunoștință inculpatei despre necesitatea prezentării în ședință prin intermediul telefonului mobil.

A mai invocat recurentul că instanța de apel cunoaște faptul că soțul acesteia Jivorean Roman este decedat, iar la întreținerea inculpatei au ramas doi copii dintre care fiica minora fiind studentă și necesită îngrijire din partea mamei precum și educația respectivă. Consideră că măsura preventivă dispusă este cea mai aspră, dar nu unica posibilă pentru finisarea examinării cauzei în instanța de apel.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată ajunge la concluzie că recursul urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Conform art. 420 alin. (2) Cod de procedură penală, încheierile instanței de apel pot fi atacate cu recurs numai o dată cu decizia recurată cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

Totodată, potrivit prevederilor art.437 alin.(2) Cod de procedură penală, încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

Potrivit art.447 alin.(1) Cod de procedură penală, procedura judecării recursului împotriva hotărârilor judecătorești pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.

În conformitate cu art.329 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul aplicării arestării preventive, hotărârea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, care se va judeca conform prevederilor art.311 și 312, care se aplică în mod corespunzător.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii instanței de apel privind aplicarea măsurii preventive arestarea preventivă și eliberarea mandatului de arestare pe un termen de 30 zile în privința inculpatei Jivorean Doina, completul de judecată constată faptul, că instanța de apel la data de 01 aprilie 2024, a admis un demers al acuzatorului de stat, care este neargumentat, și nemotivat, ceea ce în fapt contravine principiului contradictorialității în procesul penal.

Instanța de apel a emis încheierea și mandatul privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arestarea preventivă în privința inculpatei Jivorean Doina, indicând în calitate de temei legal prevederile art.176, 321, 329 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de aplicare a măsurii preventive, iar în fapt instanța de apel a reținut neprezența inculpatei în ședința de judecată la data de 13.03.2024 și 01.04.2024, pe când pentru neprezența inculpatei în ședința de judecată la data de 13.03.2024, demersul procurorului nu conține nici o motivare, iar pentru data de 01.04.2024 aducerea silită a inculpatei nu s-a executat efectiv de către poliție, de altfel ca și pentru data de 13.03.2024, cât și au lipsit cu desăvârșire actele poliției referitor la cauza neexecutării încheierii instanței de apel despre aducerea silită la 01.04.2024.

Completul de judecată constată că, potrivit prevederilor art.176 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune

că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanța de judecată, pentru asigurarea executării sentinței.

Conform jurisprudenței naționale - nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor și în conformitate cu procedura prevăzută de lege. Articolul 5 CEDO nu poate fi interpretat ca o autorizare a aplicării necondiționate a arestării preventive, care să dureze nu mai mult de o anumită perioadă. Justificarea pentru orice perioadă de detenție, indiferent de cât e de scurtă, trebuie să fie, în mod convingător, demonstrată de autorități (hot. Șarban c. Moldovei, 4 octombrie 2005, §82).

La aplicarea normelor privind reținerea, arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu, instanțele judecătorești și organele de urmărire penală sunt obligate să-și desfășoare activitatea astfel încât nicio persoană să nu fie lipsită de libertate în mod arbitrar sau fără ca acest lucru să fie absolut necesar.

Arestarea preventivă poate fi dispusă doar dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) Legislația procesual-penală permite aplicarea acestor măsuri; b) Există o bănuială rezonabilă că persoana a comis infracțiunea de care este acuzată; c) Există riscurile prevăzute de Codul de procedură penală care justifică aplicarea arestului și d) Alte măsuri preventive nu pot înlătura riscurile menționate la lit. c). Existența unei bănuieli rezonabile nu este suficientă pentru arestare. Art.5 alin.(1) lit. c) din Convenție mai cere existența motivelor “temeinice ale necesității de a-l împiedica [persoana] să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia”.

Interpretând această prevedere, Curtea Europeană a distins patru riscuri (temeiuri) care pot justifica arestarea: - riscul eschivării; - riscul de a împiedica buna desfășurare a justiției; - prevenirea săvârșirii de către persoană a unei noi infracțiuni; și - riscul că punerea în libertate a persoanei va cauza dezordine publică (a se vedea hot. Smirnova c. Rusiei, 24 iulie 2003, §59).

Temeiurile prevăzute de art.176 alin.(1) Cod de procedură penală rezultă din jurisprudența CtEDO și urmează a fi interpretate în lumina acesteia. Pentru arestarea persoanei este suficientă existența cel puțin a unuia din cele 4 riscuri. În cazul în care nu poate fi identificat nici unul din aceste patru riscuri indicate mai sus, persoana urmează a fi pusă în libertate în virtutea art.5 alin.(3) din Convenție. Conform art.5 §1 CEDO, “nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția ...”. Din această normă rezultă prezumția potrivit căreia persoana trebuie să fie liberă decât dacă autoritățile statului pot dovedi că există temeieri relevante și suficiente care să justifice detenția (a se vedea hot. Becciev c. Moldovei, 4 octombrie 2005, §53).

Astfel, îi revine procurorului să dovedească în fiecare caz existența și seriozitatea riscurilor menționate. Argumentele nu trebuie să fie “generale și abstracte” și trebuie să se refere la fapte concrete și personalitatea acuzatului (hot. Panchenko c. Rusiei, 8 februarie 2005, §107). Acestea trebuie să rezulte din probele prezentate judecătorului. În cazul în care procurorul nu va dovedi existența cel puțin a unuia din riscurile menționate, demersul de arestare urmează a fi respins. Chiar dacă procurorul a dovedit existența bănuielii rezonabile că persoana a săvârșit o infracțiune care justifică aplicarea arestului și, cel puțin existența unuia din cele patru riscuri, menționate, demersul de aplicare a arestului urmează a fi respins

dacă procurorul nu dovedește că măsurile preventive mai ușoare decât arestul stipulate în art.175 alin.(3) Cod de procedură penală, nu pot înlătura riscurile invocate (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 15.04.2013, nr.1 - Despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu, pct. 1., 2., 6., 7. și 12.).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului încheierii contestate, instanța de apel nu și-a motivat soluția privind aplicare măsurii preventive sub formă de arestarea preventivă în privința inculpatei Jivorean Doina pe niciunul din temeiurile de drept prevăzute de lege, pentru înlăturarea riscurilor care justifică arestul (art.176 alin.(1), 185 alin.(1), (2) pct. 3), alin.(3) și (4) Cod de procedură penală). Ori, în descriptivul încheierii lipsește cu desăvârșire argumentarea instanței bazată pe probe concrete, că inculpata ar putea să se ascundă de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă, să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni, că punerea în libertate a acesteia va cauza dezordine publică, sau că sunt aplicate pentru asigurarea executării sentinței.

De asemenea, instanța de recurs reține că, instanța de apel nu a examinat prioritar oportunitatea aplicării altor măsuri preventive, neprivative de libertate, apoi a celor alternative arestului preventiv, prin urmare, concluzia instanței privind aplicarea celei mai aspre măsuri preventive – arestul preventiv, este una sumară și neclară, sau arestul preventiv constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

Completul de judecată atestă și faptul că, încheierea instanței de apel privind aplicarea măsurii preventive sub formă de arestare preventivă în privința inculpatei Jivorean Doina se întemeiază pe faptul că ultima în mod repetat nu s-a prezentat în ședința de judecată în apel.

Totodată, din materialele cauzei se atestă că, inculpata nu s-a prezentat în cadrul ședințelor din 12.02.2024, 13.03.2024 și 01.04.2024. Însă, la caz instanța de apel nu a luat în considerare faptul că încheierea nu poate fi pusă în executare avînd în vedere că prin răspunsul nr. 34/46-848 din 01.02.2024, a Inspectoratului de Poliție Rîșcani, s-a indicat că Jivorean Doina Ion și-a schimbat numele de familie în Baibarac Doina XXXXX, iar dosar de căutare nu poate fi pornit de către poliție pe numele acesteia din motiv că nu poate fi identificată în registrul de stat al populației cu familia indicată în Încheierea instanței de apel (f.d. 137, vol.V).

Mai mult, instanța de apel nu a indicat care sînt motivele care au stat la baza aplicării măsurii preventive, invocînd vag că ultima nu se prezintă în instanța de judecată. Nu s-au dat aprecieri argumentelor procurorului din demers, cât și pasivității acestuia la verificarea îndeplinirii de către poliție a dispozițiilor judecătorești cu privire la aducerea silită a inculpatei.

Totodată, analizînd demersul procurorului, completul de judecată constată că acesta nu conține temeiurile de drept și probe concludente care ar confirma afirmațiile acuzării privind existența temeiurilor „relevante și suficiente” pentru aplicarea măsurii preventive.

Astfel, completul de judecată reține că, atît demersul înaintat de procuror, cât și încheierea contestată conțin doar niște aprecieri de ordin generic, lipsind motivarea concretă a necesității aplicării măsurii preventive arestarea preventivă cu referire la circumstanțele concrete ale cauzei.

Reieșind din împrejurările expuse, completul de judecată constată că, instanța de apel soluționînd demersul procurorului a comis erori de drept ce țin de aplicarea corectă a legii la

faptele reținute prin hotărârea atacată și la faptul dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material, deoarece încheierea recurată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția în partea aplicării în privința inculpatei Jivorean Doina a măsurii preventive - arestarea preventivă, fapt ce denotă temeinicia recursului declarat.

Ca urmare, completul de judecată, conducându-se de prevederile art. 312 alin.(5) pct. 1) Cod de procedură penală, stabilind în urma controlului judiciar efectuat netemeinicia încheierii supuse recursului, a ajuns la concluzia admiterii recursului și dispunerii casării actului judecătoresc contestat.

8. În conformitate cu art. 312 alin. (5), pct. 1), lit. a) Cod de procedură penală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, -

d e c i d e:

Admite recursul declarat de către avocatul Prisacari Ion în numele inculpatei Jivorean Doina.

Casează total încheierea din 1 aprilie 2024 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți și mandatului de arestare preventivă din 1 aprilie 2024, prin care s-a dispus: ”Admite demersul procurorului în Procuratura de Circumscripție Bălți, Bodareu Octavian și aplică față de inculpata **Jivorean Doina XXXXX**, măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe un termen de 30 (treizeci) zile, cu emiterea mandatului de arestare și anunțarea inculpatei în căutare”.

Jivorean Doina XXXXX, urmează a fi eliberată imediat din penitenciar dacă nu execută arest preventiv sau pedeapsa cu închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor